

Prædiken til Pinsedag

Joh. 14, 15-21

Nu blomstertiden kommer
Med lyst og ynde stor
Sig nærmer bliden sommer
da græs og urter gror.

Apostlene, der sad i Jerusalem, har ikke ventet på forår, men alligevel har de ventet på, at noget nyt skulle spire frem og blomstre. De har ventet på en ny begyndelse efter altings tilsyneladende afslutning med Jesu Himmelfart. Efter deres Mesters bortgang ventede de på at få en ny klarhed, blive oplyste og oplivede på ny. De var blevet lovet en anden talsmand: Sandhedens Ånd, som Jesus havde sagt dem.

Vi kan levende forestille os dem siddende dér i deres hjem, samlede, i den hellige by, som de havde fået besked på ikke at forlade, førend de fik tegn fra himlen. 50 dage var der gået efter den mærkelige begivenhed påskemorgen. Den morgen, hvor alt på en eller anden måde blev nyt, fordi graven blev brudt og døden overvundet. Ja, det er jo i hvert fald sådan, vi fortæller budskabet om opstandelsen. Det er sådan, traditionen har sagt os det. Men kunne apostlene også med så stor sikkerhed sige, at det var netop dét, der var sket?

Vi har måske nok en tendens til at mene, at hele kristendommen var tydeligere og mere klar jo længere vi går tilbage i tid, hvor disciplene så har vidst allerbedst besked, fordi de selv kendte Jesus. Og traditionen har da også ofte ophøjet Jesu disciple til at være de frommeste og viseste blandt alle de mennesker, der har forsøgt at udgrunde kristendommens sandhed.

Disciplene må da have været helt klare i mælet og kunnet gennemskue det hele. Og efterhånden har alle vi andre halv-ånder og kvart-troende så fordunklet og utydeliggjort det kristne budskab i stadig større udstrækning. Sådan har vi måske tilbøjelighed til at tænke.

Men der er noget, der tyder på, at disciplene har haft mere end almindelig svært ved at være klare i mælet og frimodige i deres forkyndelse. For i fortællingen om Pinsen finder vi vel ikke ligefrem sprudlende og utvetydige forkyndere af Guds hemmeligheder. Disciplene eller apostlene (som vi kalder dem efter Jesu død) sidder samlet i Jerusalem – og venter. De er ikke i gang med at fortælle noget som helst, de er ikke i gang med at agitere for budskabet, de har ikke en klar programmerklæring fix og færdig til at

udbrede til alverden. De sidder bare og venter.

De venter på, at det hele skal blive klart for dem, ja, at det skal blive *forklaret* – oplyst – altså at der skal gå et lys op for dem, og der skal springe en gnist i deres indre, så de kan bære budskabet ud i verden til at lyse og vise vej for alle mennesker.

Men hvordan får de vished om, at de fortæller budskabet på den rigtige måde? De er jo kun sølle og alt for almindelige mennesker. De må derfor have været bekymrede – på grænsen til fortvivlelse. For det hele var ved at smuldre imellem hænderne på dem. Og her selv 50 dage efter opstandelsen var der endnu ikke sket noget som helst. De var blevet lovet 'Sandhedens Ånd', men der var intet sket endnu. Stemningen har været trykket. Bekymringerne har ligget som en tyk dyne over forsamlingen dér i Jerusalem. Hvor længe skulle de vente? Hvad skulle der ske med dem? Hvad betød det overhovedet, at Sandhedens Ånd ville komme over dem? Tvivlen har naget dem: Den tanke havde nok naget, at alt det de havde troet på var en løgn! At de havde sat deres håb ind på et budskab, der aldrig skulle komme til at brænde i deres bryst igen, som det havde gjort, dengang Jesus var midt iblandt dem. Hele deres fremtid har været uvis; alt det, de havde håbet og troet på, kunne krakelele.

Vi kender alle til at have bekymringer. Det kan lægge en dæmper på alting. Navnlig når det er bekymring for ens nærmeste, for da står man magtesløs på sidelinjen og kan ikke selv gøre det, der skal til for at få bugt med bekymringen. Man må sætte sin lid til

omverdenen, omstændighederne, og hvis man har hang til den slags, kan man jo forsøge sig med en stille og spag bøn mod himlen. Ja, i bekymringens stund er der ikke andet for end at tro og håbe. Også selvom det netop er her, hvor troen og håbet kan synes sværest at opretholde – så er det her vi har mest brug for det.

Det er en uomgængelig del af det at være menneske at bekymre sig. Det udtrykker noget fundamentalt om os: At vi lever i fremtiden, altså at vi ikke bare slet og ret er til, men forholder os til, hvad det vil sige at være til. Et menneskeliv er ikke endeligt defineret; det er ikke afgjort på forhånd. Som en kendt dansker har sagt: "hvert menneske er en original, hvor skabelonen er smidt væk". Vi er ikke kopier. Vi er mennesker. Og derfor kan den ene ikke bare sådan umiddelbart skiftes ud med den anden: Hvis et menneskeliv går galt, så er der ingen erstatningsmulighed. Så vi skal passe godt på hver enkelt af os.

Og når vi sådan kan være bekymrede ned i bunden af vores sjæl, så kan det endda påvirke vores krop. Så nært forbundne er sjæl og legeme. Vi kan få åndenød eller kvalme, hvis vi er bekymrede. Det kan føles som at have en åndelig spændetrøje på, som vi ikke kan vriste os fri af, og som lukker alting inde, så man - selvom man sidder i den friskeste luft - næsten må gispe efter vejret.

Apostlene er også lukket inde. Bag en lukket dør og tilskoddede vinduer. De er lukket inde i bekymring – i uvished – i usikkerhed. Og de kan ikke lukke sig selv ud derfra. Det er vilkåret. Er man spærret inde i bekymring eller fortvivlelse, skal frisættelsen kom-

me udefra. For bekymringen er jo naturligvis størst omkring det, man ikke selv kan styre, men som går så nær, som noget tænkes kan: især – som sagt – hvis det handler om ens nærmeste.

Men: Da – midt iblandt de fortvivlede apostle – *da* kommer frisættelsen. Den ankommer simpelthen. Til apostlene i Jerusalem. "Og med ét kom der fra himlen en lyd som af et kraftigt vindstød, og den fyldte hele huset, hvor de sad", som det står beskrevet i teksten.

Vi aner ikke, hvad der er sket, derfor kalder vi det et under! Pludselig er der gået noget op for apostlene, noget er kommet til dem: De er blevet in-spirerede. For inspiration betyder jo netop bogstavelig talt en indånding. De har suget Helligånd ind, og Guds himmelske glød er blevet tændt i dem på ny. De blev givet mod og inspiration til – trods deres manglende håb og tro – at gå ud og forkynde budskabet, så rent og purt, som de nu formår.

Det er altså dét Pinse betyder – hver eneste gang vi fejrer den: At frisættelsen og inspirationen kommer til os – lukker alle døre op, sprænger fortvivlelsens fordør åben og lader ny ilt strømme igennem lokalet.

Helligåndens komme er Guds gennemtræk. Det er forårsrengøringens åbne vinduer – og bankningen af de støvede tæpper og dyner, der har været lukket inde igennem en lang vinter. Apostlenes vinter varede 50 dage, inden Ånden kom og gennemluftede deres hjerter og tændte den forårsild, der ellers var brændt ud.

Det er, som når man bryder vandspejlet efter at have været under vandet alt for læn-

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

ge. Lungerne er helt tømte for luft, og kroppen hungrer i den grad efter ilt, at mellemgulvet dirrer for at få lov til at trække sig sammen og indsuge den frie luft. Et gisp efter vejret. Et suk: En ind-ånding.

Pinsedag markerer Helligåndens komme. Den hellige ånd, der åbner hjertet for, hvad Gud vil sige os og giver os troen på, at vi over hele verden kan være kirke for hans Ord. Derfor er pinsen kirkens fødselsdag; helt tilbage fra dengang apostlene blev givet modet til at mumle med på talsmandens tiltale – så de gik ud i alverden og døbte i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn. Fordi de nu havde fået vished om, at ”han er med os alle dage indtil verdens ende”.

Helligånden bringer os den befriende forståelse, så vi kan sætte ord på, hvad budskabet handler om, så kirken kan opfyldes med ord og sang. Helligånden bringer Den himmelske ild, der optænder vores hjerter, så vi kan have frimodighed til at leve vores liv uden at tynge ned i bekymringens mørke. Og Helligånden er lettelsens Ånd. Den giver ny ilt, nyt liv, så vi kan ånde lettet op og lægge vore bekymringer i Vorherres hånd. Og fordi vi kan trække vejret frit og hver dage fylde vore lunger med ny livgivende luft, så kan vi også synge med på Åndens himmeltoner.

Vi kan lade orglets toner bruse over vore hoveder og drøne sin luft her imellem kirkens vægge. Det er fyldt med ånd det hele. Så syng da, menneske. Lad Åndens hane gale.

For, som vi synger med Grundtvig:

Det ånder himmelsk over støvet,
det vifter hjemligt gennem løvet,
det lufter lifligt under sky
fra Paradis opladt på ny ...

Det er pinselilje-tid. Nu har vi sommer skær
og blid.

Vi kan alle ånde lettet op. Gisp og Amen.

Hans Nørkjær

Lemvig Valgmenighed

Salmer:

722, 294, 289, 290, 456, 287